

Velika Mojstrovka

Z očetom, Egonom Miheličem

✍️ Joža Mihelič

Mojstrovka FOTO: DAN BRIŠKI

Egon Mihelič

Kot gora je izjemna. Nevpadljiva, za-
držana in hkrati postavna, lepotica
s tremi bolj ali manj izrazitimi vrhovi
na severovzhodu najmogočnejšega
ostenja Vzhodnih Julijcev. Poleg Špi-
kove skupine daje vrhunsko alpsko
podobo gornjesavski dolini, na ju-
govzhod se pa s povsem drugačnim
obrazom v enem samem zamahu spu-
sti v dolino Zapodnem, kjer iz njene-
ga podzemlja priteče Soča. Zagrizeni
hidrologi sicer povedo, da je pravi izvir
Soče na Zapotoku, s Suhim potokom,
toda kdo bi si upal slikovitemu ali kar
mogočnemu izviru pod Mojstrovkami
reči drugače kot Izvir Soče? Z Vršiča,
kamor se dandanašnji pripelješ z av-
tom, je kar prelahko dostopna, zape-
ljiva za turne smučarje in vabljava za
plezalce vseh formatov, tudi za tiste
ob jeklenicah na Hanzovi poti.

PREBUJENI SPOMINI NA OTROŠTVO

Potegnili me je onega dne na smučeh v
njena pobočja. Kadar vlečeš smuči nav-
kreber v enakomernem ritmu, ki ga ne
motijo drobne ovire zagruženih poletnih
poti, se pogled ponavadi mirno sprehodi
po okolici in misli zaplavajo. Naenkrat
sem se domislil, da se dvigam proti svo-
jemu prvemu dvatisočaku in se spomnil
očeta.¹ Bil je odličen pripovedovalec. Pri-
jetno se je bilo greti v njegovem naročju in
ker mi je rad pripovedoval o Kekcu, sem

si v mislih risal podobo fantiča, ki zna
in si upa sam v gore; ob bleščeči Pišnici,
skozi macesnove gozdove pod Slemenom
in v visoke robé, kjer s pastirsko palico
junaško odganja napadalnega orla. Rad
bi ga šel obiskat in oče mi je to nenehno
obljubljal, dokler nisva nekega dne kreni-
la na pot, z vlakom iz Bohinjske Bistrice
na Jesenice ter naprej v Kranjsko Goro, z
zaporeno sopihajočo parno lokomotivo,
na lesenih klopih počrnelih potniških va-
gonov. S prav istim vlakom se je takrat z
Jesenic v Borovško vas pripeljal tudi Uroš²

¹ Moj oče Egon je bil tržaški Slovenec, učitelj, ki
je v obdobju po drugi svetovni vojni služboval
v Bohinjski Bistrici, kjer je okrog sebe nabral
zanimivo hribovsko družino, s katero so
ustanovili bistrsko planinsko društvo. Prejel je
zlato znak PZS, skupaj z mojo materjo pa sta kot
legendarna bohinska učitelja postala častna
občana Bohinja.

² Uroš Župančič, odličen alpinist, ki je v letih po
drugi svetovni vojni potegnil (med drugimi)
znamenite "hudičeve" smeri: Hudičev steber
in Hudičev graben v Prisojniku. V Urošu je bilo
resnično nekaj vražjega in kot Sloki v Steni
ima toliko slabih lastnosti, da je rezultat na
koncu visoko pozitiven. Meni osebno je bil zelo
simpatičen in kot mladega plezalca me je imel rad.

in dražil očeta, naj gre z njim proti Vršiču, ta pa je imel v meni dober izgovor, kajti vsakdo je vedel, da Uroša ni mogoče dohajati. V Erjavčevo kočo sva verjetno prišla že precej pozno. Spomini na prehojeno pot so bežni in nejasni. Blizu Koče na Gozdu nama je ustavil tovornjak. Še vedno slišim in vidim pogovor očeta in šoferja, le besed se ne spomnim ...

Kadar je moj ata, tako smo ga klicali, razvijal filme in fotografije ter tehtal kemikalije in jih sam sestavljal in raztapljal po tabelah iz porjavelega priročnika, sem ga ob večerih, ko se je domača kuhinja spremenila v temnico, od strani opazoval. Na fotografskem papirju v razvijalcu so se vedno znova prikazovali obrisi novih fotografij. Po očetovem enakomernem štetju ob osvetljevanju papirja, ki mi je ostalo v ušesih kot 21, 22, 23 ..., metro-noma kajpak ni imel, so na dan prihajale gore in z njimi moje pravljичne podobe.

Tura me je pošteno zdelala, pa ne le mene. Ko sva se vračala z zadnjim nedeljskim vlakom z Jesenic, sva oba prespala Bohinjsko Bistrico in se zbudila šele v Hudažužni. Na železniškem uradu na postaji, kraj nima gostilne ali česa podobnega, je oče razgrnil po tleh ob zakurjenem gašperčku svojo bundo z *jagenjčkom*, ki je nekoč služila ameriškim vojaškim pilotom, da sem na njej zaspal, on pa je z načelnikom postaje kramljal do prihoda jutranjega vlaka. Bil sem v tistih letih, ko zelo nedoločno in vzneseno pričakujoče občutiš in doživiš magično mejo dva tisoč metrov na poti k zvezdam, ko se dotakneš neba visoko nad dolino. Ali pa morda kako drugače, precej drugače kot danes, s čisto vestjo in dušo.

ČASOVNI PRESKOK

"Strica Tineta slišim," je zaklical Nace,³ najin najmlajši, medtem ko je naju s Franc-ko⁴ varoval nekje pod vrhom Hanzove. Zlezel sem desno na rob, da bi pogledal v Kamine, in tam resnično zagledal Tineta⁵

³ Nace, najin četrti sin, je starega očeta Egona nasledil kot odlični modelar. Trenutno je eden najboljših slovenskih pilotov radijsko vodenih modelov letal. Po gorah ne smuča, temveč *borda* kakor mnogi mladi v sedanjem času.

⁴ Moja žena Francka je bila kot dekle odlična alpinistka. Kot prva je v ženski navezi preplezala Glavo Planjave.

⁵ Moj brat Tine, gorniški srenji znan kot odlični pisec vodnikov. Očetova želja po študiju violine se je uresničila v Tinetu.

Čas za obujanje spominov - na vrhu Mojstrovke

v navezi z Rudijem.⁶ Nace, ki je bil takrat še Nacek, približno v letih, ki so tudi meni podarila prvo Mojstrovko, je prvi zaslišal jasno prepoznavni gromki Tinetov glas. Sam, turo je doživljal z vsemi čuti, je potem želel zlesti še na Veliko Mojstrovko, zato smo se z onima dvema ponovno razšli. Tako kot takrat, ali pa tako z jesenske ture z očetom, le mehkó zasneženo podoživljam še danes, v vsakokratnem pričakovanju kdo ve česa posebnega, s pripetimi smučmi, ki mi pomagajo proti vrhu.

Žal očetovih slik že dolgo nimam več. Bog ve kam so se izgubile. Prilagam fotografijo družine, ki sem jo imel na vrhu onega dne. Na sliki se ne vidi, da so vsi trije govorili nemško s hreščečim rrr – s koroškim dialektom – in tudi tega se ne vidi prav dobro, da so bili ves čas odlično razpoloženi. Dan je bil lep in čakal nas je le še spust na smučeh. Tisti trenutek na vrhu sem bil še v družini z njimi, uro prej in kasneje pa le še s spomini. S spominom na prvi dvatisočak najinega Naceta in na moj prvi z očetom, ki je bil tako močno zaljubljen v gore, da se je te ljubezni zlahka nalezal vsakdo, ki je zašel v njegovo bližino.

URESNIČENE IN NEURESNIČENE SANJE

Včasih se je sicer zgodilo, da so šle gore pri njem za kratek čas v drugi plan in se je umaknil v učilnico, kjer je dneve in dneve brusil debelo steklo ter ustvarjal zrcalo za svoj prvi astronomski teleskop. Verjetno se mu je zdelo, da stvar ni preveč družinska in se je zato umaknil v uradno, njemu še vedno domače okolje. Obiskoval sem ga iz stanovanja čez šolski hodnik in gledal, kako je z majčkeno zajemalko, katero je skoval iz bakrene žice, vsipal na kovinsko ploščo brusilne praške,

od grobih do najbolj finih, ter na njej v nedogled vrtel svoje zrcalo ter zraven polglasno požvižgaval kaj klasičnega. Ko je bilo po mesecih dela vse skupaj izgotovljeno, je cela vrsta vaščanov na šolskem vrtu čakala na svoj pogled na Lunine kraterje.

Potem sva se hribovsko razšla, kajti v gore sem si zaželel na lastno pest. Bila je najbrž adolescenca. Ko sem mu v mladeniškem zanosu nekoč še ves zadihan povedal za Čopov steber, ni mogel skriti grenkobe, kajti zanj ni bilo pogojev, da bi uresničil svoje želje, ko je bil čas za to. Svojega očeta je izgubil v I. vojni in mati je bila vse hvale vredna, ker ga je, mala šivilja, goloroka spravila do konca učiteljsišča. V Šiški so bili takrat sosedje z Bučerjevimi fanti in z njimi je hodil na Turnc. Nekoč je enemu od njih celo "rešil življenje", ker je oni padel nanj s stene, ko si je spodaj sede zavezoval čevlje. S štruco kruha pod pazduho jo je sam samcat od doma peš mahnil na Triglav, česar seveda nisem izvedel od njega, kajti o sebi ni nikoli govoril. Za velikimi in malimi cilji, po učiteljsišču bi si želel nadaljevati s študijem violine, je hodil svojo pot. Res da ni bilo denarja in da je ponovno prišla vojna, toda znal je izbirati med vrhovi vseh vrst, med gorami in zvezdami ter glasbo, ki je nastajala nekje vmes, in znal je z otroki, ki so duhovno rasli ob njem. Nič ne dé, če v mladeniški dobi zanj ni bilo Čopov, Peharjev, Skalaških in Bohinjskih, če so možnosti za ostre grebene Martuljka, za Nemške, Bavarske, Breithorne in Mt. Blance prišle šele v zrelih letih. Bila je neskončna vrsta vrhov in grebenov z obilo sonca in dežja, z bleščavo skalovja in snega, pot, preplavljena z opojnimi gorskimi vonjavami, ki zavdajo. Slišal je klic gora. V njegovih ušesih je odzvanjal nenehno, neposredno, pomešan z Beethovnovno glasbo, s sijem zvezd in šumenjem vetra.

Snel sem smučmi in sam ter v družbi hkrati, v družini, ki me rada poišče in najde, kadar se vračam na vrhove in z vrhov minulih dni, odšel proti domu ... ●

⁶ Rudi Zaman, po rodu Tržičan, znan založnik. Pri Rudijevi založbi Didakta je Tine izdal nekaj svojih najboljših knjig. Prvi je pregledoval Tinetove tekste za Klic gora, izjemno hribovsko izpoved, ki je po bratovi smrti izšla pri Sidarti.